

UJVIDÉKI NAPLÓ

TÁRSADALMI ÉS A VÁROSI KÖZÜGYEKET SZOLGÁLÓ LAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
II. Rákóczi Ferenc-út 35. szám
1-ső emelet és Szövetkezeti
Könyvnyomda. Telefonsz. 371.

Főszerkesztő: Dr. ELSCHLÉGER DEZSÓ

Felelős szerkesztő: CSERNYEI MÓR

Megjelenik minden vasárnap.
A lap előfizetési ára: egész
évre 10 korona, fél évre 5 ko-
rona. Egyes szám ára 12 fillér.

Ujvidék ünnepe.

Főispánunk iránti szeretet és tisztelet a képzelhető legnagyobb mérvben nyilvánult meg pünkösd első napján, mikor *Matkovits* Béla Ujvidék főispánját a polgárság őszinte megelégedéssel üdvözölte magas kitüntetésére alkalmasból.

Szinte keresi a város polgársága az alkalmat, hogy mikor nyilváníthatja rendíthetetlen nagyrabecsülését főispánja, e város bölcs és igazságos kormányzója iránt.

A diszközgyűlésen megjelentek sokasága tanujelét adta annak, hogy minő bensőséges kapocs fűzi össze lelkeinket e kiváló férfival, ki Plató szerint, mint bölcs végzi a kormányzást, megjegyzi, hogy boldog lenne az a nép, melynek bölcsen megalkotott törvényei és intézkedései vannak, de nem elegendő ez, hanem a bölcsen megalkotott törvényeket tudni kell végrehajtani is, ezt *Matkovits* főispán tudja és ezért sikerrel jár működése, mert a legrosszabb kormányzat a világon, ahol philosophusok állanak az élén.

Névteljes felsorolunk, hogy kik voltak jelen, főlöles, mert ez ünnepélyen ott volt Ujvidék színe — java, katonai és polgári hatóságok, egyletek, társulatok stb. Nagyon helyes volt dr. *Kassovitz* Armin indítványa, hogy e diszközgyűlés minden fázisát meg kell örökíteni, hogy e fényes jelen a jövőbe vesse oktató és nemességet terjesztő fényes sugarait. Cs.

Pont féltizenkettőkor *Profuma* Béla polgármester néhány lelkes szóval köszöntötte a megjelenteket, aztán dr. *Marczewich* Imre főjegyző fölolvasta az indítványt. Ennek elhangzása után *Profuma* Béla polgármester *Grossinger* János vezetés mellett egy 15 tagú küldöttséget menesztett *Matkovits* Béla főispánért, akit, mikor a teremben meg-

jelent, a közgyűlés hosszantartó éljenzéssel és tapsal fogadott.

Amikor *Matkovits* Béla főispán helyét elfoglalta, *Profuma* Béla polgármester átadta a szót dr. *Szalók* Lajos orsz. képviselő biz. tagnak, aki a következő remek szónoklattal üdvözölte *Matkovits* Béla főispánt:

Méltóságos Főispán Ur!

Igen tisztelt Közgyűlés!

Sikeres közéleti tevékenysége által szerzett kiváló érdemeinek elismerésül kapta Méltóságod koronás királyunktól a legfelsőbb kitüntetést.

E közéleti tevékenységét Méltóságod abban a városban, annak a városnak érdekében folytette ki, melynek mi polgárai vagyunk.

Ha tehát a királyi kegy a magas trónról észrevette és kiüntette e tevékenységét, akkor minden egyéb elhárít szempontról eltekintve, a természetes hálaérzet is eléggé megmagyarázza és indokolja mai összejöveteleinket, melynek célja Méltóságodnak bizottságot szorgáltatni arról, hogy e város polgársága osztatlan örömmel és megelégedéssel vette tudomásul az igaz érdem királyi elismerését.

Mint önzetles és demokratikusan gondolkodó és érző polgárság hisszük, hogy Méltóságod polgártársai szeretetének, bizalmának és hálaának e megnyilatkozását szinte ama legmagasabb elismerések közé sorolja, melynek fényesebbet és értékesebbet senki sem nyújthat a közelet munkásának.

Mert a becsületös kötelesség teljesítését öntudatos érzetének a legnagyobb fényt a királyi elismerése, a melegséget a polgárság szeretete adja.

Amidőn Méltóságod érdemeinek felsorolásába és méltóságaiba kellene fognom, úgy érzem, hogy a helyzet még felszelyez egy kissé e szabadságban, úgy érzem hogy a belátást és az elismerést sok, fontos kérdésben még a jövőnek kell megérlelnie, a midőn a népek és nemzetek kibékülése a lelkeket és érteket tisztábbá, elfogulatlanabbá és megértőbbé teszi, hogy helyesen tudhessenek a nagy idők minden törekvése felett.

De vannak Méltóságod tévékenységében büszgészen vitathatlan oly érdemei, melyek minden kitüntetésre érdemesek és amelyek szakadatlan lánccal

bizonyítékát képezik annak, hogy Méltóságod mennyi kiápadhatlan szeretettel viseli szívén e város és minden polgárának érdekei és anyagi érdekét és haladását.

Nem volt ember, ki igazságos ügyét hasztalanul vitte volna Méltóságod elé, mert fáradhatlan volt a polgárság jogos érdekeinek megvédésében.

És miután a világháború minden súlyra reánk szakadt, midőn városunk egyik sodrópontja lett a háborús hullámoknak, akkor Méltóságod nyit szemekkel, mindig kész tetterővel ezer felé nyújtotta segítő kezét, hogy elviselhetővé tegye azokat a nehézségeket, melyek mint a háború természetes kísérői nehezdednek a polgárságra.

A háború egyik legnehezebb problémája: a közlekedés ellátása és könnyítése állandó ügyelmének tárgyát képezte és e téren Méltóságod gyakorlati érzékkel és eréllyel oly eredményeket ért el, mely hálaára kötelességünk az egész város közönségét.

Ezzel kapcsolatban a forgalmi viszonyok lehető javításával, az ipar- és kereskedelmi minden jogos érdekének állandó istapálásával áldásos könnyebbélti teremtett a népelemzés és közszükségleti cikkek beszerzése körül.

A hadi jótékonyaság téren egé szén kiváló érdemei vannak Méltóságodnak, hogy a város polgársága e téren az első között van a nagy városok között az e polgárság hazafias áldozatkészségén kívül, ama nemes művészetnek köszönhető, melyet Méltóságod ezen áldozatkészséget újbol és újbol feleltent, buzdítani és ébreztetni tudta.

A hadikölesonjegyzés fényes eredményével városunk szinte vezető szerepet visz. A polgárság hazafias elhatározásán kívül e téren is köztudomás szerint nagy érdemei vannak Méltóságod szervező munkájának.

Es e nagy és fontos háborús teendők között Méltóságod nem szünt meg a béke időjében megalpozott nagy város fejlesztési programjának betetőzésén működni.

Minden polgára a városnak hálás köszönettel és lelkesedéssel fogja tudomásul venni, hogy az állandó dumai hid megteremtése, mely oly fontos és általános érdeket képezi a város összes lakosságának, Méltóságod lelkes buzgalmanak és szeretet által acéiozott kitartásának következtében a végleges befejezés stádiumába jutott oly megoldási módokat, amelyek mellett,

melyek a városnak mérhetetlen előnyöket biztosítanak.

De amivel tán megkezdenni kellett volna Méltóságod érdemeinek a felsorolását, mert gondolom, ez van legjobban és legmélyebben beleévesve legtöbbünk szívébe, az a politikai bölcsesség, mellyel a háború folytán kivételes állapotban helyzetelt város annyi katonai és polgári főhatósággal egyetértve kormányozta.

Ez az a pont, melyről beszédem bevezető szavaiban azt mondtam, hogy arról ma tán még korai, vagy inopportunus lenne teljes szabadsággal nyilatkozni.

Annyi azonban bizonyos, hogy Méltóságod bátor és tantoríthatlan elhatározással örködött afellett, hogy a polgári és politikai jogok, egyeni szabadságjogok a háború szabta törvényes és szákséges korlátok között minden különbözőség nélkül mindenki részére megőssanak, aki nem felejtette el e súlyos időkben, hogy mivel tartozik hazájának és e hűsége nem szegte meg.

Méltóságod hazánk egy fontos és nehéz pontján e bölcsességével véleményem szerint, nagy és a jövőre is kiható szolgálatot tett a polgári és társadalmi béke és megelégedettség ügyének, melyet hivatalba lépésekor programszerűen ígért és most a leg-súlyosabb viszonyok között férfias határozottsággal megvalósított.

És a meggyőződés, hogy az ujvidéki példa városunk szik batarán tá is nem marad üdvös hatás nélkül.

Hiszem, mert akarm e szeretem hinni, hogy a bekövetkező béke új áldásait között mindenki szívében meglesz a kölcsönös hazafias megértés, a ki e hazai polgárának vallja magát.

Sivár lenne a jövő képe minden hősi nyugtság, áldozat és győzelem dacára, ha ez a kölcsönös hazafias megértés nem lenne benne.

Méltóságod hervadhatlan, nagy érdemeit szerzett magának azaz, hogy e hazafias megértés útját a maga haláskörében egyengette, bebizonyította kormányzatával, hogy e hazában mindenki egyenlő jogokban, egyforma kötelességeket vállalja és teljesíti.

Örömmre szolgál, hogy az egész polgárság tetszésével találkozá nyújthatom be ezt a határozati javaslatot, mely Méltóságod legmagasabb kitüntetésé feletti örömfünknek és működése feletti elismerésünket és hálaikat akarja megörökíteni.

Ajánlom határozati javaslatomat elfogadása.

Biza Lajos tábori főlelkész beszéde,*)

e hó 6-án a kamenicai katonai emlékoszlop leleplezése alkalmával.

A világ fenállása óta talán most éli Europa legválságosabb napjait, midőn népek s nemzettek felkészülve a legújabb fegyverekkel, és fölvertve a legmodernebb öldöklő szerszámokkal egymásra rontottak, hogy megvívják egyrészt a kapzsiság s irigység, hatalomhűség s nagyvágyás sugallta és másrészt a a szükséges, tekintély és családi tűzhely megvédésének ösztöne által kierőszakolt eddig nem létezett legnagyobb csatákat. — Europa népei és nemzetei millió számban csatasorba állottak, hogy megvívják az emberiség eddigi legnagyobb háboruját — a mostanuloi európai világháborút. — E rettenetes világfelfordulásba belesodortattunk mi is, — e rettenetes kataklizmában állunk már majdnem két esztendő óta, — e mindeneket fölülmuló óriási emberi tusában immár bőségesen vettük ki részünket, ezen a világ négy tájékán: északon-délen, keleten s nyugaton dúló csatazajban és bűnbőlő harci viharban hozzánk tartozóink: apáink s fiaink, testvéreink s rokonaink már bőven ontották vérüket. Ezen ádáz küzdelmekben sokaknak az a fóladat jutott osztályrészül, hogy odahaza szolgálják hazánk szent ügyét, sokaknak meg fegyverrel kezükben ki kellett állniok s harcba kellett vonulniok, hogy a betolakodó és bennünket végrömlással fenyegető ellenséget hazánk szent földjéről elűzzék és az ország határaitól távol tartsák.

Sokaknak megadja a sors, hogy a háboruban elejétől végig, részve teljes épsséggel s teljes egészségben visszatérnek majd kedves otthonukba, szeretteik körébe; sokan testi épsségük megfogyatkozásával, talán benn és megcsontkivá fognak majd a bekövetkezendő békés napokban a mult idők véres zivataira visszagondolni, sokaknak pedig megadta a sors elérni a valódi hazafi legfőbb vágyát, az igazkatonaleghőbb óhaját: Hazájáért nemcsak a háboru nélküldözéseit átélni, — hazájáért nemcsak vért ontani, de hazájáért legrádságabb kincsét — életét föláldozni. Es ezek, igaz katonák! kik háboruban küzdve, hazájukért és legfőbb Hadurukért vérüket ontják és életüket teszik a háborus áldozatok oltárára, nem közönseges halállal mulnak ki ez árnyékvilágból, de halálukat megkoszoruzza a hősök páлмаága, kik csaták fergetegeiben, vagy hadi fáradalmak s a harctéren szerzett betegségek folytán vesztették életüket, azok hősi halált haltak, azok önfeláldozó hősök módjára áldozták föl sokszor még ifju, vagy még legjobb korban lévő életüket, kik mindenkoron érdemek maradnak arra, hogy emléküknék kiváltképpen áldozzunk.

*) Magyarok! Ezt a szintiszta magyaros érzséssel telített hazafias beszédet őrtzötték meg a lelkeitekben. Ezen a vidéken, a háborus életben még eddig ilyen beszéd nem hangzott el.

(Szerkesztő).

Valamelyik magyar költő azt mondja, hogy a késő utód el-eljár ősei sírjához, hogy azok porladozó hamvainál gyujtsjon jövendő élete számára világító szövétneket. Mi is magyar katonák eljöttünk ma ide, hogy a hazánk védelmezése közben és a kiállott harci fáradalmak folytán szerzett betegségekben itt a kamenicai katonai kórházakban e háboru tartama alatt hősi halált halt vitéz bajtársak sírjainál megjelenjünk és hogy az itteni sírokban nyugvó katonák — hős bajtársaink — emlékének áldozzunk. És miképpen áldozhatunk kellőképpen ezen az immáron sírjaitokban porladozó hősi bajtársaink emlékének? Jelen pillanatban nem engedjük át magunkat a különben érthető lelki fájdalomnak — nem fogunk elhunyt bajtársaink fölött siránkozni, hanem azért zarándokoltunk sírjaikhoz, hogy porladozó hamvaik fölött a hősök haláláról elmélkedve jövendő életünk számára lobogó szövétneket — világító fákllyát gyujtsunk.

Azt mondtam, hogy a harctéren, ellenséges tűzben, vagy a harci fáradalmak folytán hadi kórházakban fiatalon, vagy életük javakorában elhunyt katonák halála jelentőségében különbözök a közönséges természetes haláltól, mert hiszen azok, kik ily és hasonló módon fejezik be életüket nem állottak meg annál a korhatárnál, hogy életüket befejezzék, ezekre ez életben még sok szép feladat várakozott, ezek még élhettek, virulhattak és gyarapodhattak volna... ám keresztény hallgatóm! hideg föld takarja immáron tetemüket, lelkük már elhagyta a testi porhüvelyét és ez a porhüvely immár az örök enyészet változatlan törvényeinek van átengedve. Ám az a halál mely egy harcosnak a lelkét arra kényszeríti, hogy idő előtt hagyja el a testi porhüvelyt, mely egy fiatal, talán még élte virágjában lévő férfit arra készítet hogy viruló életét a Haza oltárán föláldozza, megmutatja a hősök halálát teljes épsségben.

Az itt örök álmukat álvó katonák nem ismerve félelmet és

ingadozást, a legfőbb Hadur hívó szavátára bátran fegyvert ragadtak, hogy hazánkat megvédjék; — sokat nélkülözve türellemmel viseltek a háboruval járó testet s lelket ölk föradalmakat és férfias odaadásuknak és örthetlen katonai hűségüknek legszebb jelét adták, midőn a különböző csatatereken vérüket ontották s onnét a halálhozó csirákat magunkkal hozva itt a kórházakban fejezték be dicsőségsteljes életüket.

Olyannak és olyan szépnék tünik föl előttem az itt föltámadásukat váró hősök halála, mint egy verőfényes őszi napnyugta.

Minél közelebb jár ilyenkor a nap lenyugvásához, annál fényesebbnek, tűzebbnek, égőbbnek és tündöklőbbnek látszik; még egyszer rövid időre összeszedi minden fénylő erejét... a közelében lévő eget felhőivel együtt megfesti lángoló vörösré, a látóhatár szélein álló hegyek ormait biborszínbe fűrszti... föltárja előtünk minden szépségét és csak azután merül el a távoli mélységekben ott hagyván fényessége emlékeül a nyugati égtájon a lángoló színek elbűvölő változatait. — Ekképpen tünnek el e földi mulandóság határaitól az itteni sírok porladozó lakói! — Bemutatták odaadásunknak, hűségüknek, elszántságuknak és keresztény türelmüknek... a legtündöklőbb lelki tulajdonságok egész pompáját, — erkölcsi tökéletességük legértékesebb társaik, családjukat, tüzhelyeiket és nemzetüket miért is bár testünk már itt porlad az anyaföldben, vitézségük, hűségük és férfias odaadásunk sugárzó emléke a mi és többi hátramaradtak szívében és elméjében időtlen-időkig, élni fog. — Csodálatos szép halál egy hősnék a halála!

(Folytatjuk).

Hirdesen az
„UJVIDEKI NAPLO“-BAN

Fedák
cipőkrém

1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYOB
HÁZTARTÁSBAN
ÉGY
HÓNAPRA
ELEGENDŐ.
ÁRA
1 KORONA

Munkabérek a háboru után.

Nem lesz érdek nélküli munka, ha már most foglalkozunk ezzel a mindenki között avagy közvetlenül érintő témával. Fontos, egész gazdasági berendezkedésünkre kiható lesz a munkabérek mikénti alakulása. Az ipari és mezőgazdasági cikkek árát nagyon fogják befolyásolni. Kérdés volna az vajjon lehet-e majd vagy jobban kézzelvezet a táncos-e azokat megállapítani avagy szabályozni, vagy helyesebb-e szabad fölást engedni azok alakulásának? A felelet melyet a kérdésre adni kell csak az lehet, hogy a természetes alakulatot akként kell szabadságában hagyni, amint az magától érvényesülni kíván. Szóval szabályokat munkabér megállapításakal köztöni nemcsak, hogy nem kell de nem is szabad. Habár a jövőbeli alakulatról még most fízta fogalmat alkotni képtelenek vagyunk, mégis merően állítható hogy az semmi esetre sem lesz kedvezőtlen és így elbirja mindennéven nevezendő termék azt, hogy megmunkálójá, előállítójá nemcsak maga állapítsa meg a neki járó díjat és azt akként szabja meg, hogy abból emberseges életet élhessen. Jól tudjuk, hogy abban a nagy harcban amelyet most vivünk az egyén és a tömeg együttesen saját magának is gazdasági előnyt óhajtt kieroszakolni. A törtetés az egyéni és népéletben az, hogy békeidején visszatér az ezkeszarvához, a kalapácsához ezek a szerszámok gazdáinak könnyebb életmódot biztosíthassanak. Az a nagy töké melyet a háboru — az országban forgalomba vetett kedvező konjunkturát teremtett. Nyilvánvaló, hogy a béke időben ezt a különféle eladás és szállítástól eredő gazdák, iparosok és kereskedők tulajdonában lévő tökét újból forgatni kell és így az közkébe kerülve minden téren élénk üzletmenetet fog okozni. Elosztásánál és bőségenél fogva már most állapítható meg az, hogy ez az élénkség olyan nagy lesz mint még soha.

Tudvalevő dolog az, hogy a mostani áremelkedést minden téren elsősorban a munkaerő hiánya okozta. A nagy kereslet kevésbé volt befolyással az emelkedésre, mert hiszen rendelkezésre állott az armegállapító jog mely sohasem azért alkalmaztatott, hogy a bérben kért javítás, azaz emelkedés korlátozassék avagy csak határok közé szoríttassék.

Evvél már most elismertett az, hogy a magasabb munkadíjak követelése jogos. A köztudatba átment már, hogy magasabb napszámok adása nem csak helyes, de egyuttal emberseges is, de átment az tudat is, hogy annak káros következménye egyáltalában nincsen, csupán hasznos következménye lehet. Ha már van pénz, miért nincsen? — keserű kifakadása volt egy közismert magyarunknak. Nos igen ha van, miért ne legyen mindenkinek, akkor amikor a pénz közreadása, forgalomba hozatalával az állapot képihetjük, megerősíthetjük, az egyén és a tömeg életét, jólétét emelhetjük

Ha már a pénz az ami a boldogságot megteremti, miért ne adnák közre a célra, miért ne osztanák el magunk között úgy, hogy az egyenleg és az összességnek ne csak guzsba kötője legyen, hanem jövővéje. Ha mi magunknak nincsen erőnk ehhez, megfogja tenni maga a pénz, mely nem fogja tűrni, hogy a ládafiókban vagy tresorban csoportosítva feledni hagyjuk. A pénz a forgalomba fog kíváncsi, hogy kamatait megteremthesse. Hogy pedig ezt megtegye szüksége lesz arra, hogy sokszor és sok kézen át forogjon, segítőtársra lesz szüksége és ez az emberi munkaerő lesz. A pénz e kívánságán k magától értendő folyománya lesz az, hogy most már amikor a pénz sok lesz, a munkaerő pedig kevesebb azt saját belátásából jobban díjazza. Következés képpen demokratizálni, egyenrangosítani fog sőt lassu belátással jozanatrú térve elfogja ismerni, hogy ő nem az az egyedüli valami, ami erőt és minden mást is jelent egyuttal, hanem csupán eszköz amellyel az életszükséglet termékeit közvetítik. Szóval a munkaerőt fogja az erősebb hatalomnak elismerni. A pénznek e megalkuvásának hasznos következményei lesznek. E felett a nagy tőkének tulajdonosainak nem kell siránkoznok, mert hiszen az ő összerakott tőkéjük sem szenved hanem igen gyarapodik ezáltal. Nem bocsátkozom egyes esetek felsorolásába, amelyek igazolnák azon állítást, hogy a munkát igazságosabban kellene díjazni, csupán azt hozom fel hogy számtalan esetben — még pedig közszükségleti cikkeknél — a közvetítő magasabb dotációt kapott és kap mint, aki a cikkel előállította. Egy közepes fizetési hivatalnoknak összvédelme 30 évi munkája után 9 ezer korona no s kérem volt eset rá, hogy ezt az összeget egy borítványok két óra alatti megkereste avval, hogy a bor gazdájának bevét keresett. Kérdem én miéle produktív munkát végzett az ügynök és mennyit saanyargott a hivatalnok? Hogy aránylik a 30 éves munka a 2 órai közvetítéshez. Helyes ez az aránytalan, díjazás még akkor is ha az ügynöknek 30 évben csak egyszer nyílik alkalm a 9 ezer koronát keresni? Feleleges fejtegetésbe bocsátkozni, kisebb példákat látunk az életben, melyek tisztán mutatják, hogy igen is minden produktív munka érdemileg volna díjazandó. Egy érvt említek még állítom igazolására és ez azt hiszem teljesen megvilágítja annak helyességét.

A háboru után még a visszavándorlás vagy visszatelepítés sem fogja az ország lakosainak azt a számot eredményezni, ami a háboru előtt volt, már pedig a számbeli gyarapodás felette szükséges lesz jövőben még pedig olyképpen hogy a jövő nemzedék egészséges legyen, mint lehet azt elérni máskép, hacsak nem avval, hogy a rendelkezésre álló anyag megélhetési viszonyát megjavítjuk, megkönnyítjük. A rosszul díjazott munkás azonban nem lehet egészséges, mert hiszen létfenntartását nagyon is kötött összeghez kell szabályoznia. A pálinkán és hagyman táplált em-

bernek nem lehetnek egészségesek ivadékaik. Már ezen oknál fogva is ne akasszuk meg a munkabérek realis emelkedését a háboru után. Ly.

Ujvidéki séták.

Országszerte működik a sorozó (adó) bizottság. Glédába állítják a háboru alatt vagyonosakká vált férfiakat. Tudni óhajják, hogy mennyire ütük meg a mértéket? Nálunk is permanenciában van egy ilyen bizottság. Mércéjük 20-50ezzel és azon felüli számokat mutatja. Hihetetlenül fölszaporodtak a kocamiliomosok.

Beárulják egymást, mindegyik azt hiszi, hogy a másra dobott ezres jövedelmek elhomályosítják az övét. Pedig nagyon téved, mert az adókövető bizottság mércéjét az igazságos elbírálás igazgatja és a tényeken alapszik a javaslata.

A Rákóczi uton találkozik két konkurens kereskedő. Régi hangozik. Valószínűleg jönnek az adókövető forumtól vagy mennek hozzá.

Blau megszólítja Gelbet. Kedves Gelb barátom, lássa a köztünk dúto harag mindegyünknek csak árthat. En nem tartok ön iránt haragot és ezért a kedvező alkalmat megragadtam, hogy ön iránti jóindulatomat bebizonyítsam, a napokban egy információ jött hozzám. Rendje módja szerint elintéztém. Azt mondtam, hogy ön nem 100.000 K vagyonnal bír, hanem becslésem szerint tiszta vagyona a 200.000 K — t is meghaladja.

— Nagyon köszönöm — mondja Gelb — itt a baráti jobbnál! De kérem, kinek adta az információt? — Az adókövető bizottságnak — szól Blau.

Rémhíreket terjesztenek minden érvel. Valahogyan csak ki kell bólni a rosszat. Ugy tesznek, mint M. mondotta a szentes B-nek, mikor ez tudakozódott fia erkölcsi életéről. — Hát arról nem is beszélék, hogy kedves fia tréfit eszik.

Cukros hetünk volt. Egy derék kereskedő 6 mm. cukrot ajánlott föl Ujvidék tisztviselőnek. Akadt egy vállalkozó ember, ki összeírta a megrendelő névsorát és akkor senki nem akadt, ki a cukrot elhozta, ki mérte, szóval aki egy kissé fáradna vele, a jegyzés jegyzés maradt és a cukrot nem vették meg. Rendkívül jó szívünk van. Lamentálunk, jajgatunk, de mihelyt a legkisebb fáradságot kellene végeztünk, akkor azt mondjuk: miért éppen én, menjen, tegyen más is valamit és ekkor senki nem tesz semmit. Dugába dől minden hasznos, údvös intézmény, vállalkozás. Kár Ujvidéken valamit kezdeni, mert rendszerint, aki elkezd, az az oka mindennek. Ir.

A megtakarított óra értékéből juttassanak valamit a rokkant hősöknek!

HIREK

Igen sok panaszt hallunk a dunai uszoda miatt; hiányát rendkívül súlyosan érezzük. Okvetlenül fel kell állítani, mert sokkal szükségesebb mint a strandfürdő. Azok, kiknek foglalkozása nem engedi meg, hogy strandozzanak, itthon szeretnének fürdeni. Nem luxusból, hanem egészségi szempontból. Haladéktalanul fel kell állítani az uszodat. Minden jóból kivehetnők részünket de mindig a legfontosabbokról megelégedünk, vagy nem vesszük figyelembe.

Halálózás. F. h. 16-án meghalt ösv. Radovanovits Jánosné 89 éves korában, néhai ujvidéki polgármester neje, ki mint az ujvidéki szerb nőegylet elnöke 35 évi áldásos tevékenysége által nagy érdemeket szerzett. Nagy rokonsága és számos tisztelője gyászolja az elbunyat urasszonyt. Temetése szombaton általános részvét mellett történt.

A makói áll. főgimnáziummal kapcsolatos s 164 tanulóra berendezett D. M. K. E. DIAKOTT-HONBA 1916—7. tanévre felvételenek gimnáziumi, esetleg elemi iskolai tanulók. Elírási díj évi 500 K (havi 50 K-as részletekben is fizethető.) Ezenkívül a nagy drágaság idején havi 10 K drágasági pótlék. Kedvezményes helyek. Felvételi díj 40 K. Bélyegteljen kérvények július 10-ig a felügyelő-bizottsághoz küldendők. Tájékoztatót küld az igazgató.

Vizbefut kisleány. Horvát Pál petróczy lakos 7 éves Zsuzsi leánya a téglágetőből — a hova az atyjával kocsin kiment — egy másik kis leánnyal gyalog ment haza és utközben a Ferenc csatorna hídjáról a vízbe esett és belefulladt. Gondatlanság senkit sem terhet.

Hős hatos harcosaink legújabb kitüntése. Az ellenség előtt tanusított vitéz és bátor magatartásukért a hadidíszítmény III. osztályu katonai érdemkeresztet kapták: Fiedler Rudolf őrnagy zjparancsnok, Neckai Isak főhadnagy, Schup Jakab tart. főhadnagy, I. osztályu nagy ezüst vitézségi érmet kapták: Bíró Ferenc, Feis Sándor, Danzingen Konstatin tart. zászlósok, Stumpföfer Márton tart. hadapród. II. osztályu ezüst vitézségi érmet kapta: Wolf Dezső tart. hadapród. Az ellenség előtt teljesített kitünö szolgálataikért: A koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján kapták: Schlosser István, Kormány Lajos tart. őrmesterek, Weber Jakab,

Aszódi András tart. címzetes őrmesterek, Láng András szakaszvezető. Háhnél Henrik és Horváth Mihály tizedesek.

Kitüntetett hatos népfőlkölk. A hadsergőparancsnokság az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásukért a bronz vitézségi éremmel tüntette ki: Német András tizedest, Fátoly András Kispál János és Beck György népfőlkölköt, Szorcik Pál őrvetetőt, Danco Gergely, Prusk János. Szekeledji József, Kalapos András, Fazekas Mátvás, Tóth István I., Bárány István Molnar Pál, Szilárdy István és Solymosi János népfőlkölköt, Radocsics István tizedest, Bégyics István őrvetetőt, Kompalics Gergely, Patocska Sándor, Király Dezső és Csajkás János népfőlkölköt, Branovacki Lázár őrvetetőt, Pataka Rudolf őrvetetőt, Homolya István tizedest, Gere András Hevesi György és Zabos István népfőlkölköt a 6. nép. gyalogezred első zászlóaljánál, Bauer Jakab, Freuer György és Hege-düs János, Hauser János és Galichy András, Szovics Pál, Beck Bálint, Friedrich István, Eisenbeisz Mihály és Vinel Ferenc népfőlkölköt a 6. honvédegyalozredben.

A fürdés áldozatai. Dunabökényben Kundl József 13 éves fiu az agyagödrökbe, Titelen Imig Károly 8 éves fiu a Tiszába fulladtak.

A más malaca. Terzics Sándorné turjai lakosnő egy sertést hajtott a legelőre, amelyről bebizonyodott hogy nem az övé, hanem másé, de ő festékel más külsőt iparkodott a malacnak adni. Az ujvidéki törvényszék elítélte 100 korona pénzbüntetésre. Miután vádolt az ítélet ellen nem felebbezett és a kir. ügyész is megnyugodott az ítélet jogerős lett.

Vaj! Vaj!

Naponta édes tejszínből frissen készült magyar és a legjobb dán vaját ajánljuk. — Póstaacsomag 4 1/2, 1/1, 1/2, 1/4, 1/8, 1/10 adagokban, vagy dán vaj 51 kg.-os eredeti hordókban. — Nagyobb rendeléseket vasuton eszközölünk. — Legkisebb rendeléseket is a legpontosabban teljesítünk. — Kérjük próba rendelés eszközését.

Egyesült Fővárosi Tejkeresk. Budapest, Lujza-utca 22.

DARUVÁR

DÉLI—VASUTI ÁLLOMAS. SLAVONIAI—SVEIC.

VASAS ÉS ISZAPFÜRDŐ.

Kitünö gyógyeredmények csuz-köszvény-ischiásnői bajok és vérszegénység. Jutányos szoba és fürdő árak. A fürdőszállóban elsőrendű konyha mérsékelt árak mellett. Tisztek részére: ingyenhelyek, (fürdő és lakás), helyek szabadfürdőkkel és egyéb kedvezményekkel.

Prospektust kívánatra küld a Fürdő Igazgatóság.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelen kor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 1 K 25 f.-ért minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Pertik, Vas stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiszeptikus kötözéseknek (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM-SZAPPAN

finom gyenge pipere-szappan, Lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is: szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 2 K.

FODORMENTA LYSOFORM

erősen antiszeptikus hatása szájjá. Szájbüzt rögtön s nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. --- Néhány csep ele- gendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 2 korona.

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban és drogériában. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” című érdekes könyvet.

**DR. KELETI ÉS MURÁNYI
VEGYSZERTÉNYI GYÁRA UJPESTEN.**

Keresek

kis gyermekeim mellé egy tisztességes magyar családból származó

árvaleányt

ki gyermekeimet gondozná és a háztartásban segédkezne. Tisztességes ellátás és fizetés.
Dr. Elschléger Dezső
ügyvéd.

Világításhoz. gépek
hajításához és fő-
zéshez használjunk

Villamos áramot.

Közelebbi felvilágosítással és díjtalan költségtérítéssel szolgál az
Ujvidéki Villamossági Részvénytársaság

12-10

Kiadó

előszobával el-
látott szép tisz-
ta s kényelmes

butorozott szoba

Csendes kör-
nyezet. — Kö-
nyök-u. 9. sz.

DUNKEL V. K.

Felső magyarhoni Első par-
kett gyár részvénytársaság
Kassán.

Ajálja kitűnő tölgyfából készült sokszorosan ki-
tűntetett **PARKETTÁIT**
ugynevezett amerikaiit tö-
mört és berakott kockáit
jutányos árak mellett. —
Nedves lakásokba ajál-
juk aszfaltba rakott par-
kettáinkat. — A lerakás
kívánatra gyári lerakók
által a **legpontosabban**
történik.

Rajzminták díjmentesen.

Nagyban való kivétel minden-
felé.

Wachtl Imre

Első Ujvidéki Villa-
moserőre Berendezett
Gőzkemence sütőhá-
zában, Petőfi-utca 8.
sz., a nap bármely sza-
kában, magánházak,
háztartások részére:

kenyeret, peccenyét
vagy egyéb sütnivalót
sütni lehet

Amerikai manillából kéveköztözsineg

azonnali szállításra kg-ként 12
korona nagyobb vételnél, ol-
csóbban, vagonvételnél külön
árengedmény. Megrendelhető
Varga Ferenc gépgyárosnál,
Mohácscon, vagy Budapesten,
Központi szálloda, Baross-tér
23. és átvehető mohácsi rak-
tárból, vagy Budapes-Köz-
raktár, míg a készlet tart.

Házak eladása

Kossuth Lajos-u. 20—22.
számu és Telecski-u. 5.
szám alatti házak együt-
tesen szabadkézből elad-
ók. — Mindennemű fel-
világosítás ad d. e. 10
óraig és d. u. 4 óraker

LERA KOSZTA

Ujvidék, Vörösmarty-u. 23. b.

Eladó jutányosan

teljes jókarban lévő „ENY-
VESHÁT” fényképezőgép és
1 SZALONKAMR. Dalmayer-
object 3 B. pat. és hozzá-
való teljes fölszerelés. —

Duna-utca 5. sz. alatt.

CSAK

„CLUB” szivarkapapír

a valódi az itt jelzett védőjeggyel ellátva.
Utánzatoktól, melyek mind kevesebb értékűek
és kevesebb lapuak, óva figyelmeztetünk.

SZÖVETKEZETI KÖNYVNYOMDA

Villanymozdony ál-
tal hajtott géppel, a
legujabb és legdi-
vatosabb betűkkel,
keretekkel, diszité-
sekkel bőven beren-
dezve. □□□□□□□□

UJVIDÉK, BUZA-TÉR 22.
TELEFON SZÁM 371.

Összes könyvnyom-
dai munkákat a leg-
meszebbmenő mű-
szaki tökélyvel, a
legszebben, izléstel-
jesen, gyorsan és
tiszta végzi □□□□□□

TIVOLI MOZGÓSZÍNHÁZ.

Szombat és vasárnap

A fátyoltáncosnő

4 fekv. attrakciós vígjáték, melyhez hasonlót a filmművészet még nem produkált!

ADOREE VILLANY főszerepb. Csupa lebilincselő művészet.

**IGÉZŐ
ÉS MÉGIS DISZKRÉT**
jelenetek feváltják egymást!
Fátyol tánc! Pillangó tánc!
Ápisz tánc!

Csépléshez gőzekéhez

szerezze be sürgősen

**Szén,
gépolaj,
nyersolaj
és benzin
szükségletét.**

Azonnal szállítja:

**Klár Andor és Tsa
r.-t. Debrecen** Telefon 371
15-16

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb. **készzen vásárolja**, mintha a kelmét külön vásárolná. Elég nagy, szép választék áll rendelkezésre

Alaburics Mária
üzletében Ujvidék,
Szücs utca 30. szám

ÉLESDI FÁVAL ÉGETETT MÉSZ

Azonnali szállításra kapható:

KLÁR ANDOR ÉS TÁRSA RT.

TELEFON SZÁM
4 4 5

DEBRECEN

TÁVIRAT CIM:
KLÁR ANDOR
DEBRECEN. ----

Horvát Országos Bank R.-T. fiókja, Szabadka.

Áruosztály.

Raktáron tart mindennemű gazdasági gépeket, nevezetesen: Eredeti amerikai „Osborne” marokkrakó arató-gépeket, melyeknek az ára . . . . . K 1.050—

Kitűnő belföldi gyártmányú „Biztos” marokkrakó arató-gépeket, melyeknek az ára . . . . . K 950—

Cséplőgép készleteket gőz- és benzin hajtással.

Raktáron tart továbbá az arató-gépekhez szükséges kőszűrítő gépeket (K 70—), kőszűrítő-köveket és mindennemű gazdasági gépeket.

↳ Vizszentelárusítók engedélyben részesülnek. ↳

Csak még rövid ideig

kinálkozik mindenkinek a kedvező alkalom a hatóságilag engedélyezett

végeladásban

úri- és gyermekruhát, valamint női- és leány konfekciót, katonai cikkeket, szőrmeárut, kalapokat és a szakmabavágó többféle cikket beszerezni.

A szabott ár minden darabon látható!

Zwibach Mihály fia

Ujvidék, Kossuth Lajos utca 29. szám
(a rom. kat. hitközs. bérház átellenében.)

Akinek szüksége van

mély- vagy ártézi-kúttra

ezen munkálatokat, valamint vízvezetési és szakmabavágó összes munkálatokat szakszertien, a legnagyobb pontossággal és jutányosan elvégzi a sok elismeréssel rendelkező cég:

Jovánovics T. Milán

Ujvidék, Beresényi Miklós utca 12.
Tervek díjtalanul készítettek.

8-10

Egér, patkány

elpusztul mind, ha irtószerelem használati utasításom szerint használja. Próbacsomag négy korona, egy hold földhöz vagy egy nagyobb épülethez. Rendelhető:

Stignitz Nándornál Bpest,
II. Főherceg Aibrecht-ut 8.

Malomszerelésben

jártas asztalosok jó fizetéssel azonnal alkalmazást nyerne. Szerszám szükséges. Munkábaállítás esetén utiköltség megtérítve. -----

Pesti Viktoria gőzmalom,
Bpest, Ujpesti Rakpart 22.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy
Andrássy-u. 9. szám alatt

civil- és katonaszabó

üzletet nyitottam Oklevelemmel Dresdában szereztem s eddig mint szabász több nagyobb városban működtem. Javításokat és vasalásokat elfogadok és jutányosan gyorsan elkészítem. A nagyérdemű közönség szíves támogatását és megrendelését kéri. Tisztelettel.

Katyanszky Izidor.

HIRDESSZEN AZ

„UJVIDÉKI NAPLÓ“-BAN

UJVIDÉKI VÁROSI JÓDOSGYÓGYFÜRDŐ

ALCALICUS JÓDOS GYÓGYFORRÁS.

Modernül épült fürdőépületben jó, fangóiszap, mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsavas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvizgyógyintézet — VILLAMOS GYÓGYMÓDOK. Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csusz, köszvény, lechlás, ideghetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyószokkal van ellátva

MODERN VENDÉGSZOBÁK ÉS ÉT-TÉREM — TÉLI KURÁRA KIVÁLÓAN ALKALMAS. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS: Dr. VILT VILMOS. — KIMERÍTŐ TÁJÉKOZATOT KÜLD AZ IGAZGATÓSÁG. — EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.